

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 11, No. 1, 2016, pp. 80 - 94

OJED
An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

ผลของการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน ที่มีต่อการเข้าใจความของเด็กอนุบาล

EFFECTS OF STORY TELLING USING MIND MAP BASED ON THE TONY BUZAN'S APPROACH ON COMPREHENSION OF KINDERGARTENERS

นางสาวณัฐฐา สีเขียว *

Nattha Seekiew

ผศ.ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ **

Asst. Prof. Worawan Hemchayart, Ph.D.

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน ที่มีต่อการเข้าใจความของเด็กอนุบาลใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบอกรายละเอียด ด้านการลำดับเหตุการณ์ ด้านการบอกถึงเหตุและผล และด้านการจับใจความสำคัญ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลของการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน และการเล่านิทานแบบปกติที่มีต่อการเข้าใจความของเด็กอนุบาล กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดด่านสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 32 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 16 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 16 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงและการสุ่มอย่างง่าย กลุ่มทดลองได้รับการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การพัฒนาหัวเรื่อง ขั้นที่ 2 การเล่านิทาน และขั้นที่ 3 การปฏิบัติ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการเล่านิทานแบบปกติ ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง 10 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดการเข้าใจความของเด็กอนุบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความ ด้านการบอกรายละเอียด ด้านการลำดับเหตุการณ์ ด้านการบอกถึงเหตุและผล และด้านการจับใจความสำคัญ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความ ด้านการบอกรายละเอียด ด้านการลำดับเหตุการณ์ ด้านการบอกถึงเหตุและผล และด้านการจับใจความสำคัญ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: ku_nei@hotmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาโท ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: worawan.h@chula.ac.th

Abstract

The purpose of this research were to 1) study the effects of storytelling using a mind map based on Tony Buzan's approach on the comprehension of kindergarteners in 4 aspects: identifying details, the sequencing of events, telling cause and effect, and identifying main ideas; and to 2) compare the effects of storytelling using a mind map based on Tony Buzan's approach on comprehension between an experimental group and a control group. The samples were 32 kindergarteners of K.2 at Watdamsamrong School under the jurisdiction of the Samut Prakan Provincial Primary Education Service Area Office. The samples were divided into two groups; 16 children for the experimental group and 16 children for the control group, who were selected by purposive and simple random sampling. The experimental group used storytelling using a mind map based on Tony Buzan's approach, consisting of 3 steps: 1) developing a title, 2) telling a story, and 3) practicing, and the control group used conventional storytelling. The research duration was 10 weeks. The research instrument was the assessment form of kindergarteners' comprehension. The data was statistically analyzed by using arithmetic mean, standard deviation and t-test. The research results were as follows: 1) After the experiment, the experimental group had higher mean scores than before the experiment of comprehension in 4 aspects: identifying details, sequencing of events, telling cause and effect, and identifying main ideas, at a .01 significance level. 2) After the experiment, the experimental group had higher mean scores than that of the control group of the comprehension of 4 aspects: identifying details, sequencing of events, telling cause and effect, and identifying main ideas, at a .01 significance level.

คำสำคัญ: การเล่านิทาน/ ฟังความคิด/ การเข้าใจความ/ เด็กอนุบาล

KEYWORDS: STORY TELLING/ MIND MAP/ COMPREHENSION/ KINDERGARTENERS

บทนำ

ภาษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะเป็นเครื่องมือสำหรับการคิด ซึ่งจะนำไปสู่พัฒนาการทางเขาวนปัญญาในชั้นสูง ใช้ในการสื่อสารทั้งในการแสดงออกถึงความต้องการ ความรู้สึก

นึกคิด และข่าวสารสำหรับการเรียนรู้ โดยเป็นสื่อกลางที่ช่วยให้มนุษย์สามารถถ่ายทอดความคิดที่เป็นนามธรรมได้ การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง (นฤมล เนียมหอม, 2552) ภาษาประกอบด้วยทักษะ 4 ประการ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ซึ่งล้วนส่งผลต่อการพัฒนากระบวนการคิดของเด็กทั้งสิ้น การสอนเพื่อพัฒนากระบวนการคิดมีจุดเน้นที่ทักษะการคิดไม่ใช่การบอกหรือการกระทำเพียงอย่างเดียวอย่างใดอย่างหนึ่ง การสอนการคิดเป็นการเรียนรู้ผ่านการคิดขั้นสูงเป็นการนำความคิดของเด็กและกระบวนการเรียนรู้มาผสมผสานเข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมการปฏิบัติหรือลงมือกระทำ และการรู้ด้วยการคิด การพัฒนาการคิดของเด็กทำได้หลายวิธี การใช้ผังความคิดเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการคิดของเด็กอนุบาลได้ การฟังเป็นพัฒนาการอันดับแรก เด็กจะฟังและจดจำ จากนั้นจึงสื่อออกมาโดยเลียนแบบสิ่งที่ได้ฟังเป็นภาษาพูดของเด็กเป็นพื้นฐานในการพัฒนาไปสู่การอ่านและการเขียน (Fisher, 1990) ซึ่งสาระที่ควรเรียนรู้ด้านการฟัง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้เสียงที่ได้ยิน การตระหนักถึงความหมายของเสียงนั้นในบริบทแวดล้อม และการตีความสิ่งที่ได้ยินโดยเชื่อมโยงกับความรู้เดิม การรวบรวมข้อมูล การจินตนาการ หรือความชื่นชอบของเด็ก ทั้งนี้สาระที่ควรเรียนรู้เกี่ยวกับการฟังแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความสามารถในการได้ยินและจับใจความ ด้านความตั้งใจฟัง และด้านนิสัยในการฟัง เป็นพฤติกรรมตอบสนองต่อสถานการณ์ในการฟัง นิสัยที่ดีในการฟังเกิดจากการที่เด็กมีความสนใจ ได้รับข้อมูลหรือสารที่ชัดเจน และการได้ตอบสนองต่อสิ่งที่ได้ยิน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

การจับใจความสำคัญจากการฟัง ผู้ฟังจะต้องฟังอย่างตั้งใจเพื่อให้เกิดความเข้าใจจนสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้โดยตลอด ซึ่งใจความสำคัญอาจอยู่รวมกันในตอนใดตอนหนึ่งของเรื่อง หรืออาจจะอยู่กระจ่ายไปทั้งเรื่อง ดังนั้นวิธีการฟังเพื่อจับใจความสำคัญทำได้โดยการฟังเรื่องราวทั้งหมดให้เข้าใจเสียก่อน แล้วจึงค่อย ๆ ค้นหาใจความสำคัญของเรื่องเป็นตอน ๆ จากนั้นพยายามตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อใด และทำไม (วิรวรรณ อินทรพร, 2556) การเข้าใจความจากการฟังเป็นความสามารถในการจับใจความสำคัญและรายละเอียดของเรื่องได้ ผู้ที่เข้าใจเนื้อเรื่องจะสามารถย่อความหรือบอกโครงร่างของเรื่องที่ฟังได้ นอกจากนี้ความเข้าใจยังเป็นความสามารถในการมองเห็นความสัมพันธ์ลักษณะต่าง ๆ เช่น การเปรียบเทียบ การขัดแย้ง การลำดับเหตุการณ์ สามารถสร้างจินตนาการของตนเองว่าอยู่ในเหตุการณ์ของเรื่อง และตัดสินใจได้ว่าถ้าเป็นตนเองจะอย่างไรและเหตุใดจึงทำเช่นนั้น (Strange, 1969) การเข้าใจเป็นการรู้ความหมายของสาระในระดับสูงขึ้นไปจากการรับรู้ขั้นต้น เมื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์และความรู้ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555) การเข้าใจความเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจับใจความและการอ่านที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกมาตั้งแต่เด็ก เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญในการเรียนทุกวิชา และเป็นพื้นฐานในการอ่าน ทำให้อ่านได้มากและอ่านเร็ว มีความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ผู้เรียนใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ตลอดจนนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตของคนในยุคปัจจุบันได้ทุกเพศทุกวัย ทำให้ประสบผลสำเร็จในการศึกษา ซึ่งอลิสซา เพ็ชรรัตน์ (2539) ได้มีความเห็นว่าการสอนจับใจความสำหรับเด็กวัยอนุบาลนั้นจำเป็นต้องใช้นิทาน ทั้งนี้เพราะนิทานมีโครงสร้าง สื่การเขียน และเรื่องราวที่เด็กคุ้นเคย เอื้อให้เด็กสามารถใช้ความรู้เดิมในการ

จับใจความ ลำดับขั้นการคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการจับใจความ (Ruddell and Ruddell, 1995) ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาลคือ ระดับการประมวลเรื่องราว การคิดระดับนี้ เป็นระดับการคิดก่อให้เกิดการใช้ข้อมูลจากเรื่อง ความรู้และประสบการณ์เดิมของบุคคล การให้คุณค่าเรื่องที่ฟัง ผู้ฟังจะได้รับการกระตุ้นเพื่อให้บอกลักษณะของสิ่งที่มีในเรื่อง ยังต้องมีการผสมผสานความคิดเข้ากับทักษะการจับใจความที่เฉพาะเจาะจง ได้แก่ การบอกรายละเอียด การลำดับเหตุการณ์ การบอกถึงเหตุและผล และการจับใจความสำคัญ

ผังความคิด หรือ Mind Map เป็นเทคนิคการสอนรูปแบบหนึ่งตามแนวคิดของ Buzan (1996) ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน มีส่วนร่วมในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง เป็นเทคนิคที่ส่งเสริมการจัดจำเนื้อหาบทเรียนที่เรียนมาแล้ว สามารถนำเนื้อหาสาระที่ได้เรียนรู้มาจัดระบบ จัดลำดับและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ เข้าด้วยกันจนทำให้เกิดความรู้ใหม่ ช่วยให้ผู้เรียนได้ใช้สมองทั้งสองซีกในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเทคนิคนี้เป็นการกำหนดสัญลักษณ์ คำสำคัญหรือคำหลักมาใช้ในลักษณะแผนภาพ มีการเชื่อมโยงข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ระหว่างความคิดหลักความคิดรองและความคิดย่อยที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันตามลำดับ ขณะเดียวกันผังความคิดสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการจดจำ และการเตรียมตัววางแผนในการพูดสรุปความได้ เนื่องจากการใช้คำ สัญลักษณ์ และสีต่าง ๆ จะทำให้ผู้เรียนจดจำได้ง่าย ผู้เรียนสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ เชื่อมโยงความคิดอย่างเป็นระบบ จัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาที่จะพูด และถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ครูสามารถนำผังความคิดมาเป็นเครื่องมือใช้ในการสอน การวางแผนในชีวิตประจำวัน การเรียน รวมไปถึงการฝึกแก้ปัญหาที่ช่วยให้มองเห็นทางออกในภาพรวม นอกจากนั้นแล้วยังต่อยอดความคิดสร้างสรรค์ของเด็กได้ เพราะเป็นการใช้ความจริงกับจินตนาการเชื่อมโยงเข้าหากัน การฝึกเขียนผังความคิดสอนกันได้ตั้งแต่เล็ก ๆ ช่วยให้เด็กคิดเป็นระบบ และพัฒนาสมองให้เด็กจำได้ดีขึ้น หากเด็กยังเขียนหนังสือไม่ได้ สามารถสร้างผังความคิดได้ด้วยการหาภาพสิ่งของจากนิตยสารมาตัดปะ (ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์, 2550) ผังความคิดจึงนับเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้การเข้าใจความของเด็กประสบความสำเร็จ เพราะช่วยส่งเสริมให้เด็กจดจำ ช่วยในการจับประเด็นหรือจับใจความ ส่งเสริมทักษะการสรุปความคิดรวบยอด สามารถช่วยให้จำบทเรียนได้ดีและยาวนานขึ้น มีพัฒนาการที่ดีในการเรียนรู้ พัฒนาการอ่าน ความสามารถในการอ่านจับใจความ รวมไปถึงสามารถนำผังความคิดมาใช้ในการจัดการและวางแผนการทำงานของตนเอง Buzan (1996) ได้กล่าวถึงกฎของการสร้างผังความคิดไว้ว่า กฎทางเทคนิค คือ ใช้การเน้นย้ำ การเชื่อมโยงสัมพันธ์ มีความชัดเจน และการพัฒนารูปแบบของตนเอง กฎทางแบบแผน คือ การใช้การจัดระบบตามลำดับขั้นของการคิดในการสร้างผังความคิดต้องมีการเรียนลำดับการคิดก่อนและหลังในเรื่องต่าง ๆ และการใช้การเรียงลำดับเกี่ยวกับตัวเลข

การเล่านิทานช่วยให้เด็กมีทักษะความรู้ พัฒนาการทางด้านภาษามากขึ้น กระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ กระบวนการคิดวิเคราะห์ เด็กรู้จักคำถามมากขึ้นและรู้จักจับใจความ ส่วนผังความคิดช่วยให้เด็กสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์แสดงให้เห็นถึงใจความสำคัญ และสามารถสรุปใจความสำคัญได้ จะเห็นได้ว่าการเล่านิทานกับผังความคิดมีความสำคัญและส่งผลต่อการเข้าใจความ

Oh and others (2008) ได้ศึกษาการใช้ผังความคิดเพื่อช่วยในการอ่านของนักเรียนเกรด 1 พบว่า การใช้ผังความคิดหรือการนำเสนอแผนภาพใด ๆ มีส่วนช่วยในการพัฒนาการอ่านของนักเรียนได้ดีขึ้น นักเรียนสามารถแสดงผังความคิดเพื่อแสดงถึงความเข้าใจของเนื้อหาที่ถูกกำหนดให้ได้ และสามารถตอบคำถามแสดงความเข้าใจของเนื้อหาต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง และจำเนียร เล็กสุมา (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความจากนิทานส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีความสามารถในการสร้างแผนที่ความคิดอยู่ในระดับสูง และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดอยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นว่าครูคอยช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการปฏิบัติกิจกรรมอย่างทั่วถึง ด้านประโยชน์ที่ได้รับนักเรียนมีความเห็นว่าช่วยส่งเสริมและพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของตนเองได้ดีขึ้น ด้านการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนมีความเห็นว่าเทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด ทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจในการอ่านจับใจความครั้งต่อไป

จากผลงานวิจัยที่ได้ศึกษาจะพบว่า การใช้ผังความคิดส่วนใหญ่จะใช้ส่งเสริมพัฒนาในระดับประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา และการเข้าใจความยังไม่มีผู้ให้ความสำคัญกับเด็กอนุบาลมากนัก ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและมีความสนใจพัฒนาการเรียนการสอนให้กับเด็กอนุบาล โดยศึกษาผลของการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน ที่มีต่อการเข้าใจความ

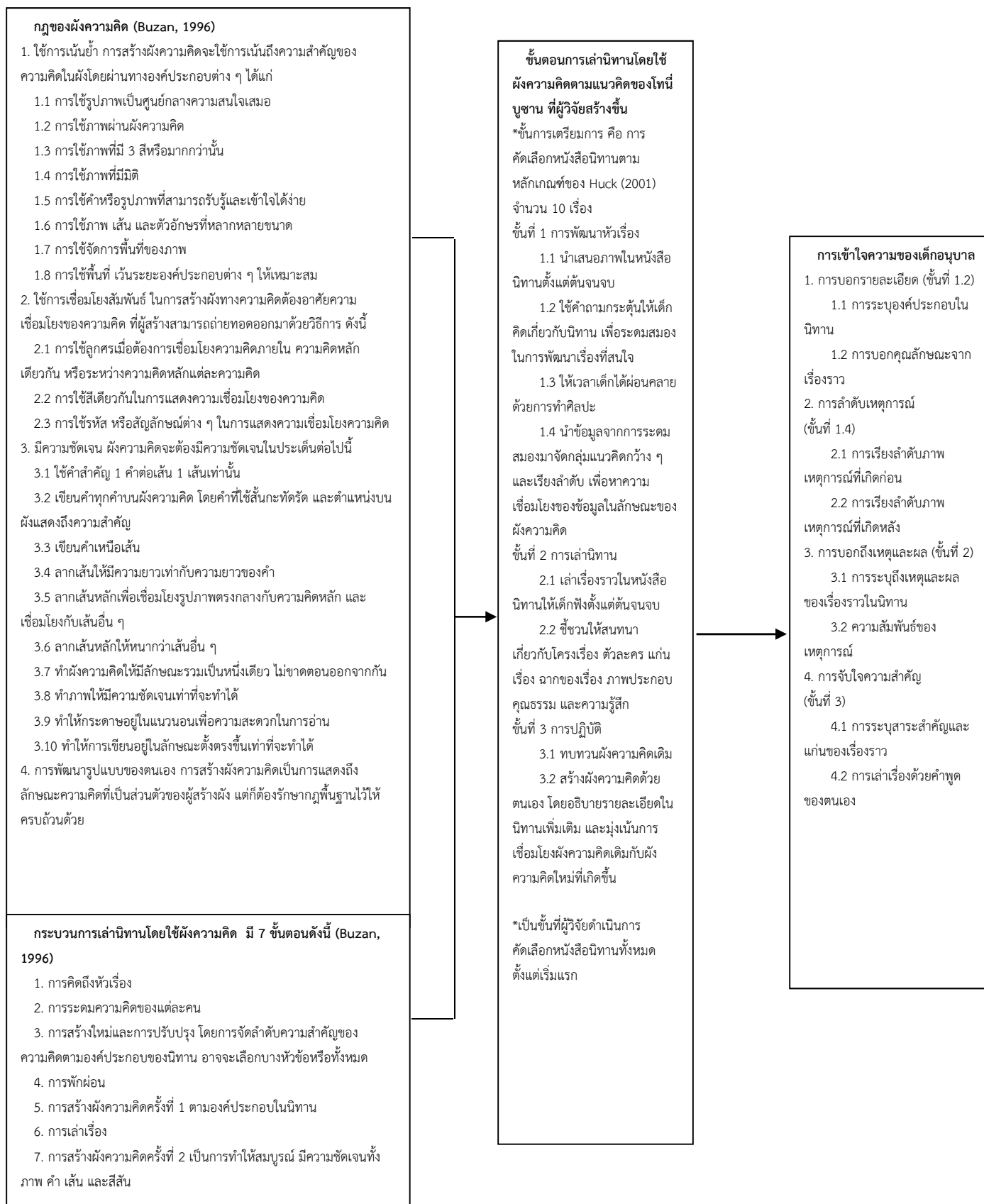
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลของการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน ที่มีต่อการเข้าใจความของเด็กอนุบาลใน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบอกรายละเอียด ด้านการลำดับเหตุการณ์ ด้านการบอกถึงเหตุและผล และด้านการจับใจความสำคัญ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน และการเล่านิทานแบบปกติที่มีต่อการเข้าใจความของเด็กอนุบาล

สมมติฐานของการวิจัย

1. หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความของเด็กอนุบาลที่ได้รับการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน สูงกว่าก่อนการทดลอง
2. หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความของเด็กอนุบาลที่ได้รับการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนของเด็กอนุบาลที่ได้รับการเล่านิทานแบบปกติ

แผนภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.1 ศึกษาทฤษฎี แนวคิด และหลักการที่เกี่ยวข้องกับผังความคิด จากเอกสาร ตำรา บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมถึงกระบวนการและขั้นตอนการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน

1.2 ศึกษาแนวคิด และพัฒนาการทางภาษาด้านการเข้าใจความของเด็กก่อนอนุบาล การวัดและประเมินผลการเข้าใจความของเด็กก่อนอนุบาล จากเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย

1.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับนิทาน การเล่านิทาน รวมถึงสภาพและวิธีการเล่านิทานในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 ด้วยการสังเกตและสนทนากับครูผู้สอน เพื่อเป็นแนวทางในการคัดเลือกนิทานและการเล่านิทานที่เหมาะสมสำหรับเด็กก่อนอนุบาล

1.4 ศึกษาระเบียบวิธีวิจัยจากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัย

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ของโรงเรียนวัดด่านสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 จำนวน 32 คน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างมีการดำเนินการดังนี้

1) ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ได้โรงเรียนวัดด่านสำโรง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1 เป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลจนถึงประถมศึกษา ประกอบด้วยนักเรียนจำนวน 1,534 คน นักเรียนส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำถึงปานกลาง ครูส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี

2) ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มห้องเรียน โดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลาก จำนวน 4 ห้องเรียน ได้เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2/1 จำนวน 25 คน เป็นกลุ่มทดลอง และ เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2/2 จำนวน 28 คน เป็นกลุ่มควบคุม

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน โดยมีการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

1) การคัดเลือกหนังสือนิทาน คือ การคัดเลือกหนังสือนิทานจำนวน 10 เรื่อง ได้มาจากการวิเคราะห์หนังสือนิทานที่เป็นไปตามเกณฑ์จากทั้งหมด 30 เรื่อง โดยคัดเลือกตามหลักเกณฑ์ของ Huck (2001)

เพราะมีความเหมาะสมกับช่วงอายุ สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กอนุบาล และช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ซึ่งได้กล่าวไว้ ดังนี้

- 1.1) เป็นเรื่องที่จัดทำขึ้นสำหรับเด็ก
- 1.2) โครงเรื่อง การดำเนินเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง วางโครงเรื่องไว้น่าติดตามโดยไม่บอก
- 1.3) ฉากของเรื่อง สถานที่ เวลาที่เกิดของเรื่อง จุดเริ่มของเรื่องเกิดที่ใด เวลาใด การดำเนินเรื่องกำหนดเรื่องต่อไปต้องสอดคล้องกับจุดเริ่มต้น
- 1.4) แก่นเรื่อง มีจุดเน้นให้เด็กได้คิด
- 1.5) ลักษณะตัวละคร มีลักษณะและพฤติกรรมของผู้มีความคิดสร้างสรรค์ตัวละครอยู่ในวัยใกล้เคียงกับเด็ก
- 1.6) ลีลาของเรื่อง ภาษาและเรื่องต้องมีความเข้าใจง่าย
- 1.7) ลักษณะอื่น ๆ ได้แก่ ให้ความรัก และความสดชื่นแก่เด็ก ตรงกับความสนใจ ความต้องการของเด็ก

2) พัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน

2.1) ศึกษาการเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทาน จากข้อมูลหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 คู่มือการศึกษาปฐมวัยของกรมวิชาการ เกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์ กิจกรรม สื่อ การประเมินผล และสังเกตการจัดกิจกรรมของครูชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา สมุทรปราการ เขต 1

2.2) สร้างแผนการจัดกิจกรรมการเล่านิทานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 40 แผน

2.3) การเล่านิทานจัดในช่วงกิจกรรมโฮมรูม เวลา 9.00 – 9.30 น. รวม 30 นาที กลุ่มทดลอง มีผู้วิจัยเป็นผู้สอน ส่วนกลุ่มควบคุมมีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน โดยมีคุณลักษณะจบปริญญาตรี สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มีประสบการณ์การสอนระดับอนุบาลเป็นระยะเวลาอย่างน้อย 3 ปี และมีความสนใจในการเล่านิทาน

3.2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบวัดการเข้าใจความของเด็กอนุบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการ ตัวอย่างแบบวัดการเข้าใจความของเด็กอนุบาล จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดโครงสร้างของแบบวัดการเข้าใจความตามประเด็นที่ศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตอนที่ 1 การบอกรายละเอียด (จำนวน 2 ข้อ 10 คะแนน) ตอนที่ 2 การลำดับเหตุการณ์ (จำนวน 2 ข้อ 8 คะแนน) ตอนที่ 3 การบอกถึงเหตุและผล (จำนวน 2 ข้อ 10 คะแนน) และตอนที่ 4 การจับใจความสำคัญ (จำนวน 2 ข้อ 10 คะแนน) รวมทั้งหมด 8 ข้อ คะแนนรวม 38 คะแนน

3) การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดในการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

3.1) ผู้วิจัยนำแบบวัดการเข้าใจความของเด็กอนุบาล ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำสั่งหรือคำถาม ภาพประกอบ เกณฑ์การให้คะแนน และการบันทึกคะแนน ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาพบว่า แบบวัดการเข้าใจความของเด็กอนุบาลมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60-1.00 โดยค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้นั้นต้องมีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป (วรณัฏฐ์ แกมเกตุ, 2551)

3.2) ผู้วิจัยนำแบบวัดการเข้าใจความของเด็กอนุบาลและแผนการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน จำนวน 1 แผน ที่ปรับแก้แล้วไปทดลองนำร่อง (try out) ในช่วงกิจกรรมโฮมรูมกับเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนอินทรมหรรณพอนุสรณ์ จำนวน 28 คน จากทดลองนำร่องพบว่า คำสั่งหรือคำถามการให้คะแนน และการบันทึกคะแนนของแบบวัดการเข้าใจความมีความเหมาะสม แต่ภาพประกอบมีขนาดเล็กไป ไม่คมชัด เวลาในการประเมินยังไม่เป็นระบบ ผู้วิจัยจึงปรับภาพให้มีขนาดใหญ่และคมชัดมากขึ้น และจัดลำดับเวลาในการประเมินให้เป็นระบบมากขึ้น

3.3) ผู้วิจัยนำแบบวัดการเข้าใจความของเด็กอนุบาลมาวิเคราะห์หาค่าระดับความยาก หาค่าอำนาจจำแนก และค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง พบว่ามีค่าระดับความยากระหว่าง 0.30-0.50 มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.21-0.61 และมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.96

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ระยะ มีรายละเอียดดังนี้

4.1 การทดสอบก่อนการทดลอง (pre-test) ผู้วิจัยนำแบบวัดการเข้าใจความของเด็กอนุบาลไปใช้กับกลุ่มทดลองในช่วงเวลา 9.00 – 10.30 น. และกลุ่มควบคุมในช่วงเวลา 12.30 – 14.00 น. คนละประมาณ 20 นาที ทดสอบวันละประมาณ 8 – 9 คน เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์

4.2 ดำเนินการทดลอง ดำเนินการทดลองวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดี ในช่วงกิจกรรมโฮมรูม เวลา 09.00 – 09.30 น. รวม 30 นาที เป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน โดยกลุ่มทดลองใช้แผนการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน จำนวน 40 แผน มีผู้วิจัยเป็นผู้สอน ส่วนกลุ่มควบคุมใช้แผนการเล่านิทานแบบปกติ จำนวน 40 แผน มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน

4.3 การทดสอบหลังการทดลอง (post-test) ผู้วิจัยนำแบบวัดการเข้าใจความของเด็กอนุบาลไปใช้กับกลุ่มทดลองในช่วงเวลา 9.00 – 10.30 น. และกลุ่มควบคุมในช่วงเวลา 12.30 – 14.00 น. คนละประมาณ 20 นาที ทดสอบวันละประมาณ 8 – 9 คน ระยะเวลา 1 สัปดาห์ แล้วนำข้อมูลที่ได้จากการวัดก่อนและหลังการทดลองมาวิเคราะห์โดยหาค่าทางสถิติ

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำคะแนนที่ได้จากแบบวัดการเข้าใจความของเด็กกอนุบาลมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical package for the social science for windows)

5.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความของเด็กกอนุบาลของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (Dependent sample t-test)

5.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความของเด็กกอนุบาลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (Independent sample t-test)

การนำเสนอผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความของเด็กกอนุบาลของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความของเด็กกอนุบาลทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบอกรายละเอียด การลำดับเหตุการณ์ การบอกถึงเหตุและผล และการจับใจความสำคัญ ของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (Dependent sample t-test) พบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความของเด็กกอนุบาล สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณารายด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความสูงสุด คือ ด้านการจับใจความสำคัญ ($\bar{x} = 9.44$) รองลงมา คือ ด้านการบอกรายละเอียด ($\bar{x} = 9.31$) ด้านการบอกเหตุและผล ($\bar{x} = 9.00$) และด้านการลำดับเหตุการณ์ ($\bar{x} = 6.93$) ตามลำดับ รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความของเด็กกอนุบาลของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง

การเข้าใจความ	กลุ่มทดลอง (n = 16)				t	p
	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง			
	 S.D.	 S.D.	 S.D.	 S.D.		
การบอกรายละเอียด	4.75	1.57	9.31	0.79	-12.13	.00**
การลำดับเหตุการณ์	3.93	1.57	6.93	1.12	-9.91	.00**
การบอกถึงเหตุและผล	5.06	1.91	9.00	1.32	-10.04	.00**
การจับใจความสำคัญ	4.13	1.59	9.44	0.63	-15.17	.00**
รวม	17.25	6.41	34.69	2.55	-13.31	.00**

**p < .01

2. ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความของเด็กอนุบาลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความของเด็กอนุบาลทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ การบอกรายละเอียด การลำดับเหตุการณ์ การบอกถึงเหตุและผล และการจับใจความสำคัญ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง โดยการทดสอบค่าที (Independent sample t-test) พบว่าหลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความของเด็กอนุบาล สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 รายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังแสดงในตารางที่ 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความของเด็กอนุบาลของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง

	หลังการทดลอง					
การเข้าใจความ	กลุ่มทดลอง (n = 16)		กลุ่มควบคุม (n = 16)		t	p
	 S.D.		 S.D.			
การบอกรายละเอียด	9.31	0.79	6.88	1.26	6.56	.00**
การลำดับเหตุการณ์	6.93	1.12	5.25	1.06	4.36	.00**
การบอกถึงเหตุและผล	9.00	1.32	6.44	1.67	4.82	.00**
การจับใจความสำคัญ	9.44	0.63	6.13	1.09	10.54	.00**
รวม	34.69	2.55	24.69	3.53	9.18	.00**

**p < .01

ผลการวิจัย

ผลการทดลองเล่นนิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน พบว่า

1. หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความ ด้านการบอกรายละเอียด ด้านการลำดับเหตุการณ์ ด้านการบอกถึงเหตุและผล และด้านการจับใจความสำคัญ ของเด็กอนุบาลที่ได้รับการเล่นนิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. หลังการทดลอง ค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความ ด้านการบอกรายละเอียด ด้านการลำดับเหตุการณ์ ด้านการบอกถึงเหตุและผล และด้านการจับใจความสำคัญ ของเด็กอนุบาลที่ได้รับการเล่นนิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน สูงกว่าค่าเฉลี่ยคะแนนของเด็กอนุบาลที่ได้รับการเล่นนิทานแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องผลของการเล่นนิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน ที่มีต่อการเข้าใจความของเด็กอนุบาล พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าคะแนนเฉลี่ยการเข้าใจความของเด็กอนุบาลทั้ง 4 ด้าน สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลอง 17.25

และหลังการทดลอง 34.69 คะแนน แสดงให้เห็นว่าการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน นั้น สามารถส่งเสริมการเข้าใจความของเด็กก่อนบวการ ด้านการบอกรายละเอียด ด้านการลำดับเหตุการณ์ ด้านการบอกถึงเหตุและผล และด้านการจับใจความสำคัญได้ ผู้วิจัยได้อภิปรายลักษณะสำคัญในประเด็น ดังนี้

1. การบอกรายละเอียด

กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความด้านการบอกรายละเอียด หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านการบอกรายละเอียดก่อนการทดลอง 4.75 หลังการทดลอง 9.31 จากกระบวนการที่เด็กได้ดูภาพจากในหนังสือนิทาน มีการใช้คำถามกระตุ้นการคิดเพื่อระดมสมองเกี่ยวกับนิทาน เมื่อเด็กได้เห็นภาพจากนิทานก่อน จะเกิดความสนใจภาพ เกิดการสังเกตรายละเอียด ซึ่งทำให้เด็กสามารถระบอบองค์ประกอบในนิทาน ได้แก่ ตัวละคร ฉาก เหตุการณ์ ภาพประกอบ แก่นเรื่อง คุณธรรม และบอกคุณลักษณะจากเรื่องราว ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของมานวิภา บุญรินทร์ (2552) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบรูปภาพที่มีต่อความสามารถในการจับใจความของเด็กปฐมวัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบรูปภาพมีความสามารถในการจับใจความหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการจับใจความหลังการจัดกิจกรรมสูงขึ้น กล่าวคือ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนิทานที่ได้ฟัง สามารถสรุปเหตุการณ์ของนิทานได้ตามลำดับ และเด็กปฐมวัยมีความสนใจต่อการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบรูปภาพทั้งในภาพรวมและรายพฤติกรรมอยู่ในระดับสนใจมาก

2. การลำดับเหตุการณ์

กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความด้านการการลำดับเหตุการณ์ หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านการการลำดับเหตุการณ์ก่อนการทดลอง 3.93 หลังการทดลอง 6.93 จากกระบวนการจัดกลุ่มแนวคิด เรียงลำดับเรื่องราวที่ได้จากการระดมสมอง ซึ่งทำให้เด็กสามารถจัดกลุ่มเรียงลำดับความคิด เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ที่เกิดก่อนและหลัง และได้ฝึกการทำผังความคิดเป็นกลุ่มสอดคล้องกับ Flood and Lapp (1988) กล่าวว่าผังความคิดช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์เพื่อแสดงให้เห็นถึงใจความสำคัญ และความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่าง ๆ ทำให้ผู้เรียนมองเห็นขั้นตอนและเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นลำดับ ช่วยให้ความคิดของผู้เรียนมีความชัดเจนในสิ่งที่เรียนรู้มากขึ้น และมีการจัดระบบแนวคิดที่ดีซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีระบบ และสมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2544) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของแผนผังความคิดไว้ว่าการสร้างแผนผังความคิด เป็นวิธีที่สมองได้รับการจัดระบบเชื่อมโยง เพื่อที่จะช่วยให้สามารถร่างความคิดออกมา

3. การบอกถึงเหตุและผล

กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความด้านการบอกถึงเหตุและผล หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านการบอกถึงเหตุและผลก่อนการทดลอง 5.06 หลังการทดลอง 9.00 จากกระบวนการสนทนาเกี่ยวกับองค์ประกอบของนิทาน ได้แก่ ตัวละคร แก่นเรื่อง ฉากของเรื่อง ภาพประกอบ คุณธรรม และความรู้สึก เด็กจะเห็นความสัมพันธ์และความเชื่อมโยงของรายละเอียดต่าง ๆ ของ

เนื้อหาที่ได้ฟัง ทำให้เด็กสามารถระบุถึงเหตุผลและผลของเรื่องราวในนิทาน และบอกความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ได้ สอดคล้องกับ ฉวีวรรณ กิณาวศ (2536) ได้กล่าวว่า นิทานมีส่วนช่วยให้ครูและผู้ใหญ่ทราบถึงความคิด ความรู้สึกที่อยู่ในตัวของเด็กจากการสนทนาซักถามในขณะที่ฟังนิทาน สอดคล้องกับเกริก ยूनพันธ์ (2539) กล่าวถึงประโยชน์ของการเล่านิทานว่า นิทานสามารถช่วยให้เด็กและผู้ฟังได้รู้จักการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

4. การจับใจความสำคัญ

กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนการเข้าใจความด้านการจับใจความสำคัญ หลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยมีค่าเฉลี่ยคะแนนด้านการจับใจความสำคัญก่อนการทดลอง 4.13 หลังการทดลอง 9.44 จากกระบวนการทบทวนผังความคิดเดิม และการสร้างผังความคิดใหม่ด้วยตนเอง โดยการอธิบายรายละเอียดในหนังสือนิทานเพิ่มเติม และมุ่งเน้นการเชื่อมโยงผังความคิดเดิมกับผังความคิดใหม่ที่เกิดขึ้น ทำให้เด็กสามารถระบุสาระสำคัญและแก่นของเรื่องราว การเล่าเรื่องด้วยคำพูดของตนเอง เด็กสามารถเข้าใจ จัดกลุ่ม ลำดับความคิดได้ดีขึ้น สอดคล้องกับ วรณี ศิริสุนทร (2539) กล่าวว่านิทานมีประโยชน์ช่วยเพิ่มพูนความรู้ทางภาษา เด็กรู้จักคำมากขึ้น รู้จักจับใจความ และเนื้อเรื่อง Flood and Lapp (1988) กล่าวว่าผังความคิดช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์เพื่อแสดงให้เห็นถึงใจความสำคัญ และความสัมพันธ์ระหว่างประเด็นต่าง ๆ ช่วยให้ความคิดของผู้เรียนมีความชัดเจนในสิ่งที่เรียนรู้มากขึ้น และมีการจัดระบบแนวคิดที่ดีซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีระบบ เกิดความเข้าใจเนื้อหาสาระนั้นได้ง่ายขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับทิตนา แคมมณี (2543) กล่าวว่าผังความคิดของโทนี บูซาน ไม่เพียงแต่จะช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่านได้ง่ายขึ้นเท่านั้น ยังช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และช่วยเก็บจำเรื่องได้นาน และเรียกคืนสิ่งที่จำออกมาได้มากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของจำเนียร เล็กสุมา (2552) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความจากนิทานส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดพบว่า ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ครู หรือผู้ที่มีความสนใจที่จะนำการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซาน และแบบวัดการเข้าใจความของเด็กอนุบาลไปใช้ ควรศึกษาทำความเข้าใจถึงเนื้อหาโดยละเอียดเพื่อให้เกิดประสิทธิผลกับเด็กมากที่สุด
2. ครูผู้สอนควรจัดเตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ให้มีความหลากหลาย เหมาะสมกับวัยและการเรียนรู้ของเด็ก มีความเป็นรูปธรรมมากที่สุด
3. ครูผู้สอนควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ จัดพื้นที่การเรียนรู้อย่างเป็นสัดส่วน รวมไปถึงสร้างบรรยากาศในการการเรียนรู้และการทำกิจกรรมที่เป็นมิตร ผ่อนคลาย เคารพในผลงานของเด็ก

4. ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมโดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลายเพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมทั้งกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อย และรายบุคคล เพื่อฝึกให้เด็กได้ทำงานอย่างมีสมาธิ และฝึกการมีปฏิสัมพันธ์ผ่านการทำงานร่วมกับผู้อื่น ภายใต้ระยะเวลาที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรปรับวิธีการเครื่องมือในการวิจัยโดยทำการวัดเป็นรายบุคคล เพื่อป้องกันปัจจัยแทรกซ้อนในการวัด
2. ควรมีการศึกษาการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซานเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาในด้านอื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซานเพื่อส่งเสริมการเข้าใจความของเด็กในระดับชั้นอื่น ๆ
4. ควรมีการศึกษาการเล่านิทานโดยใช้ผังความคิดตามแนวคิดของโทนี บูซานในประชากรสังกัดอื่น ๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมมากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เกริก ยืนพันธ์. (2539). *การเล่านิทาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

จำเนียร เล็กสุมา. (2552). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความจากนิทานส่งเสริมคุณธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสร้างแผนที่ความคิด*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพมหานคร.

ฉวีวรรณ กิनावงศ์. (2536). *การศึกษาเด็ก*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ทิตินา แคมมณี. (2543). *ศาสตร์การสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญญา ผลอนันต์ และขวัญฤดี ผลอนันต์. (2550). *Mind Map กับการศึกษาและการจัดการความรู้*. กรุงเทพมหานคร: ขวัญข้าว.

นฤมล เนียมหอม. (2552). *การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. สืบค้นจาก http://www.nareumon.com/index.php?option=com_content&task=view&id=18&Itemid=50&limit=1&limitstart=0

- มานวิภา บุญรินทร์. (2552). *ผลของการจัดกิจกรรมการเล่านิทานประกอบรูปภาพที่มีต่อความสามารถในการจับใจความของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านโนนไหล่หนองเลิง จังหวัดศรีสะเกษ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *พจนานุกรม ศัพท์ศึกษาศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- วรรณิ ศิริสุนทร. (2539). *เอกสารคำสอนวิชา การเล่านิทาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: ต้นอ้อแกรมนี่.
- วรรณิ แกมเกตุ. (2551). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรม*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีรวัฒน์ อินทรพร. (2556). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมศักดิ์ สันธะเวชญ์. (2544). *กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน*. กรุงเทพมหานคร: วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *การส่งเสริมศักยภาพทางภาษาและการรู้หนังสือสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- อลิสา เพ็ชรรัตน์. (2539). *การพัฒนาความสามารถในการจับใจความของเด็กวัยอนุบาลโดยใช้เทคนิคการเล่านิทานแบบเล่าเรื่องซ้ำ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต). สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

ภาษาอังกฤษ

- Buzan, T., B. (1996). *The mind map book*. New York: Plume.
- Fisher, R. (1990). *Teaching children to think*. London: Simon and Schuster Education.
- Flood, J. and Lapp, D. (1988). *Conceptual mapping strategies for understanding information text*. In the Reading teacher.
- Huck, C.S. (2001). *Children's literature in the elementary school*. (7th ed). Boston: McGraw-Hill.
- Oh, C., and others. (2008). *Reading with understanding through the use of mind maps*. Retrieved from http://www.iproed.com/AR/02_Pri_Eng/02_07.doc
- Strange, R. (1969). *Diagnostic teaching of reading*. New York: McGraw-Hill.